

APENDIX.

ACTA DE LA CONSAGRACIÓ DE LA CATEDRAL DE BARCELONA,

ARA PER PRIMERA VOLTA TRADUIDA AL CATALÁ.

L' original se troba en l' Arxiu

de la Catedral, Llibre primer de antigüetats, fól. 14.—Any 1058.

Després que l' Emperador de cel y terra, vensut lo princep de la mort, á fi d' obrir als mortals la porta de la vida, glorificada per la resurrecció de la sua carn, la que de nosaltres y per nosaltres prengué de Mare Verge, pujá al celestial palau ab lo Pare y l' Esperit Sant, pera esser vencedor y governar eternament, y complerta la promesa de la vinguda de dit Esperit Sant; la veu dels Apostols vá extendres por tots los àmbits de la terra y lo nom de Cristians, comensá á ohirse á la iglesia d' Antioquia, y després per tot lo mon y en diferents llocs foren erigidas Iglesias, en las que desde que surt fins que 's pon lo sol, fós alabat lo nom del Senyor.—Vejent aixó, l' envejós enemich del llinatge

humà, instigà á sos ministres los pagans y gentils á que perseguissen y matessen als fidels de Christ ab espasas y altres torments, destruint las Iglesias tant en las ciutats com fora d' ellas; lo que ocorregué també á la ciutat de Barcelona en aquells antichs temps per medi dels bárbaros vinguts á Espanya, á causa dels pecats dels cristians. —Mes Christ compadeixentse del poble cristiá, ab tot y sos pecats, vá moure á Ludovich lo Piados Rey, qui expulsá la turba Hismaelítica, deslliurá la ciutat de Barcelona, y lo poble cristiá pogué reparar la destruïda iglesia de la Seu de Barcelona. —Pagat per dit Rey son deute á la mort y seguint las voltas de la vertiginosa roda del mon, anaren discorrent los sigles, y altra vegada per rahó dels pecats dels homens, forsas hismaelíticas dominaren á las paganas, fou presa Barcelona, morts sos habitants, destruïts los santuaris y ab los sagrats ministres foren també aterrats los altars. —També llavors Christ, disposat á la misericordia, permeté que la ciutat fós recuperada pels fidels, y expulsats los gentils; y per successió hereditaria entregá 'l govern á Comtes cristians, de qual branca ó genealogia natural, vingué 'l gloriós Comte y Marqués Ramon Berenguer, propugnador y mur del poble cristiá, per quals victorias ab la ajuda de Christ, son sos tributaris los pagans enemichs dels cristians, als que més encara que tots los seus predecesors, embestintlos y posantlos en fugida, conseguí moltes gloriosas victorias y extengué los termens del territori dels cristians. —Una vegada que per la Divina gracia aquest Comte y Marqués hagué obtingut tan grans honors sobre la terra, al que es la font de tots los bens reconegué semblants beneficis, y volent correspondre per sa part ab gratitut, justa y piadosament s' ocu-

pá de la Iglesia que es la esposa de Christ y mare nostra. —Per aixó, en lo principal trono de son honor, dintre 'ls murs de la ciutat de Barcelona, vejent l' edifici de la Seu bisbal, ruinós per la vellura de las obras y en part per las *embestidas dels bárbaros*, s' en vá doldre per son amor á Deu, y resolgué que fós renovada y restaurada desde sos onaments, á honor de Christ y sots advocació de Sta. Creu y Sta. Eulalia, indígena verge y martir, tenint pera tal renovació y restauració de la Seu com á cooperadora á sa muller y com auxiliar benigne y piadós á Guislabert, bisbe de la repetida ciutat. —Després, lo Magnífich Comte y Marqués Ramon, sa noble esposa donya Almodis y lo referit Bisbe de Barcelona, passats alguns anys, vejeren la desitjada terminació de la comensada obra y pera conseguir los premis de la eterna retribució, comensaren á ocupar-se del dia de la seva consagració ab la millor forma posible á fi de complaure á Deu, corresponent á la perfecció de la obra y al vot comú pera la dedicació. —Aixís donchs, tant gran Princep, tant noble Comtesa y lo tant piadós y benigne Bisbe, resolgueren la consagració de tant insigne obra y fixaren lo dia catorse de las kalendas de Decembre, segons se feu semblant dedicació l' any mil cinquanta vuit de la encarnació del Senyor, cómput comú, era noranta sis, indicció undécima, segons lo càlcul corrent; y pera lo lluhiment y cerimonias de la dedicació fou convidat per los sobredits, lo reverendíssim arquebisbe de la ciutat de Narbona, lo metropolitá Wifré, y religiosíssim Primat, lo arquebisbe de la iglesia d' Arles Rajamballus; y altres Bisbes, quals noms y número declararan llurs suscripcions; congregantse además infinit poble de diferents edats y sexo, barrejantse los clergues ab los llechs, de ma-

nera que ab gran goig y festivitat fos celebrada aquella reunió y la anyal memoria de tal dia, no defallezca en los temps esdevenidors.—Publicada segons estil la dot de la Seu, fou confirmada per los memorats Arquebisbes y Bisbes, aixís com per lo Comte y Comtesa, altres prínceps, clergues y llechs, comensant ab aquestas paraulas.—En nom de la Santa é individua trinitat. Jo Wifré, arquebisbe de Narbona, jo Rajemballus, arquebisbe d' Arles, jo Guillem, bisbe d' Urgell, jo altre Guillem, bisbe d' Ausona, jo Berenguer, bisbe de Girona, jo Arnal, bisbe d' Elna, jo Patern, bisbe de la ciutat de Tortosa y jo Guislabert, bisbe de Barcelona, ab consentiment y manament de Ramon, príncep de Barcelona, comte de Gerona y marques d' Ausona y de la seva esposa anomenada Almodis, noble comtesa á manera d' arras, segons la lley divina, á la iglesia de la Seu de Barcelona, esposa del Rey celestial, donem y confirmem, totas aquellas iglesias y predis, aixís com tot lo que justament li sia degut, tots los censos y pensions en tant quant y com y ahont se vulla li pertanyen ó justament adquiresca, á fi de que ho tinga y poseesca lliure y segurament á perpetuitat, sens que cap home ó potestat per forsa ó sutilesa puga alterarho, excepte lo Bisbe propi ab consentiment dels clergues.—Per lo tant, nosaltres á tots los sobredits, excomuniquem ab anatemas; confirmem respecte á Mallorca y Menorca, illas Balears, lo bisbat de la ciutat de Denia, lo bisbat de la ciutat d' Oriola y sas iglesias, tot lo referent á la ordenació dels clergues, de manera que tots los Bisbes, presbiteres, diacas y altres clergues en ditas illas ó en los altres llochs anomenats habitants, desde lo menor al major, desde lo noy al vell, desde avuy en avant, no intenten demanar á cap al-

tre bisbe llur ordenació, ni la formació del crisma ó altre acte semblant, sinó al bisbe de Barcelona, ó aquell á qui ho haje ordenat ó permés, segons aixis ho consigna l' escriptura que poch avans Mugehid y son fill Hali hismaelitas, ja difunts, firmaren á Guislabert bisbe de Barcelona y al meteix donaren y entregaren.—Ademés consignem y manem que la iglesia de la Seu de Barcelona, sia enterament lliure y gaudesca sempre de segura franquesa, aixis com sos canonges ab sa canónica y cosas á la meteixa pertanyents.—Los termens del bisbat de la Santa Seu de Barcelona, volent que sian separats dels dels bisbats d' Àusona y de Gerona, segons desde antich ho determinan alguns pobles, segons estan determinats envers orient ó septentrió, per las planas; colls ó montanyas, per mitjdia per las platjas maritimas y per occident envers Tortosa, anotats los llocs de Balaguer, de manera que tot quant la predita Seu hajes adquirit ó adquiris per justa forma, ho tinga per confirmat per nosaltres los dits bisbes, y corroborat per nostra ma ó per altres, aixis com també per mí Ramon comte, per mí la comtesa Almodis, per nostres successors y fills, nets, renets y tots los demés sens limitació.—Per lo demés nostra sollicitud ha cuidat també de prevenir, que si Tarragona, avuy dia abatuda, ó per nostres Prínceps ó per llurs successors, ab lo favor de Deu, tingués forsas pera convaleixer, y Deu la exaltés á son primitiu estat d' honor, per nos y nostres successors, no perde lo que justament tingué y li corresponga tenir, ó degudament pugua recobrar.—Y en honor de Christ y gloria de la Santa Creu, de manera que á semblansa del Rey Constantí, aixis nosaltres per la Creu havem conseguit victoria de la gent bárbara: establím que l' aniversari d' aquest dia ho sia de

seguritat y tranquil·litat perfeta en sa memoria; de manera que durant vuyt dias, com á recort d' aquesta consagració, á saber quatre avans y quatre després, interposat lo dia nové, commemoratiu de aqueixa Santa dedicació, ningú s' atrevesca á pendre ó fer que sian presas cosas de cap mena als anants ó vinents, embestesca ó fassia embestir ó asaltar, ó fasia algun mal ó dany, ó rebe tributs ó los fassa rebre á qualsevol que sia en aquests dias, ara sia anant-sen ó retornant, ni per cap mena de remuneració per rahó d' aquesta consagració.—Respecte á las terras, iglesias ó parroquias, ó qualsevols altres predis perteneixents á la canonica de Sta. Creu y Sta. Eulalia; que ara poseheix, ó bé, en lo sucesiu justament posehesca ó adquireasca, per la autoritat de Sant Pere, primcep dels Apostols y per nostre decret excomuniquem y posem interdicte á fi de que ningú de qualsevol potestat, sexo ú ordre s' atrevesca á pendre ó enajenar, ó en dany de dita canónica alguna cosa transferi ó conmutar. Ningú los predis de dita Iglesia ahont se vulla que sian s' atrevesca á tenir amagats, sinó que desseguida que 'ls conega dega denunciarlos á sòn prefecte. Prohibim també segons lo estatuit per los sagrats cánons y la autoritat dels antichs Sans Pares, que cap Bisbe dintre dels termens d' aquest bisbat, puga consagrar Iglesias, ni admetre confesions dels penitents, ni ordenar clergues, mentres no haja conseguit lo voluntari consentiment del bisbe de la referida Seu.—Per lo tant aquesta universal constitució de dot per nosaltres mes endalt promulgada, volem que sia válida perpetuament, y per tothom observada y á fi de que sia quiscú constant en son propósit, lo benehim desitjantli llarchs anys y una felis vida eterna.—Establim per fi sols lo divi judici ú interdit d' ana-

thema, que si qualsevol home de qualsevulla potestat ú ordre, s' atrevis á rompre ó violar lo establert y en efecte ho trenqués ó violés, de part de Deu omnipotent, de Sant Pere apostol, de tots los Sants, y de la nostra, reste excomunicat, permaneixent fora del aplech de la Santa Iglesia y de tots los cristians, y lligat pels llazos del Tártaro sia atormentat en los llochs inferiors ab las penas eternas. — Y si ab bona resolució desistís, y ab digna penitencia y esmena satisfés, sia deslliurat d' aquesta excomunió, y aquesta nostra constitució inalterable y ferma se conserve perpetuament. = Rajambald arquebisbe. = Guislabert per la gracia de Deu bisbe. = Berenguer per la gracia de Deu bisbe de Gerona. = Patern per la gracia de Deu bisbe de Tortosa. = Miró presbitero que ho he scrit, ab lletras raspadas y esmenadas é interposadas á la ratlla XXI, á la XXVII, á la XXXII y á la XLI en lo dia y any dalt expressats.
